

1909 - No 2

VOX VRBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Semel in mense prodit

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est:

In Italia: Libellarum 6;

ubique extra Italiam: Lib. 9 (Doll. 1,80; Sh. 7; M. 7; Rubl. 4; Coron. 9)

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem

Commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem

ROMAN - Piazza del Gesù, 48 - ROMAN

Subnotatio fieri potest:

IN GALLIA

apud

Librairie Gamber

Paris

Rue Danton.

IN ANGLIA

apud

Burns and Oates

London W.

28, Orchard Street.

IN RUSSIA

Varsaviae Polonorum

apud

Gebethner et Wolf
Rakowskie Przedmiescie, 15.

"Kronika Rodzinna,"

Krakowskie Przedmiescie, 6.

IN CANADA

apud

Librairie Granger Frères

Montreal

1000, Rue Notre-Dame.

Franciscus Ciapponi et Soc.

OFFICINA

ANAGLYPTIS, GEMMIS CONCHISQUE

CAELANDIS

PRAESERTIM IN REDDENDIS FIGURIS

PHOTOGRAPHICE EXPRESSIS

Diligentia in opere.

Temperantia in pretio.

ROMAE, Via Sistina, 129

Gulielmus Gaudenzi

ROMAE

Tor Sanguigna, 2-3 - Via Coronari, 1

cuique suppeditat coronas, numismata, Christi crucifixi effigies, Sanctorum imagines tum insculptas tum omnibus modis impressas, metallis caelata opera ad sacra vel ad reliquias reponendas, pietatis libros, omniaque in Puellarum Mariae usum; pulchrarum artium specimina, musiva, caelatas sculptas gemmas et similia; quorum maximum apparatus possidet.

Gallice atque Hispanice loquitur.

Diversorium magnum, cui a Minerva nomen (Grand Hôtel de la Minerve)

ROMAE, Piazza della Minerva

Diversorium inter optima Romae, in Urbis centro, recens omnino instauratum et commodis omnibus instructum.

Sacellum pro Sacerdotibus ad sacra litanda

LEOPULDUS SCOTTI, moderator.

SUPELLEX

AD RES DIVINAS

Commentarii Vox Urbis administratio recto tramite suppeditat suppellectilem omnem, qua tum in templis, tum in oratoriis ad res divinas uti solemus.

Mandata ad Vocis Urbis administratorem (Romam, Piazza del Gesù, 48) mittantur, res praecise indicando quae quisque sibi cupit.

Gratuito sumptuum aestimatio fiet.

Apud Comm. VOX URBIS administratorem (Romae, piazza del Gesù, 48) quae sequuntur opera venundantur, per Commentarii ipsius paginas iam vulgata:

PETRI ANGELINI Lollius sive *De propecta latinitate*. — Ven. lib. 1,50.

Fabulae selectae Ioannis La Fontaine latine conversae a FRANCISCO XAVERIO REUSS, C. SS. R. — Ven. lib. 1,25.

Saturio. Comoedia latinis versibus conscripta a IOANNE BAPTISTA FRANCESIA. (In ludis litterarum optima tironibus scenice agendi exercitatio). — Ven. lib. 1.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Rerum index:

Annus MDCCCVIII.

De numero oratorio in Ciceronis orationibus.

De re litteraria apud Subalpinos. — De eloquentia: Angelus Brofferio advocatus.

De Faust Wolfgangi Goethe poemate.

Paroemia sive Adagia: Capra gladium. — Cornix scorpium. — Oetipidem excitas. — Calidum prandium comedere. — Coturnix Hereulem. — Atlas caelum. — Cretensis Cretensem. — Cretensis cum Aegineta.

Colloquia latina. — Nox transacta.

Triste diluculum.

Quae fuerunt.....

Rhegii amoenitates.

Ex SS. Congregationibus Romanis sententiae novissimae selectae.

Diarium Vaticanum. — Coram SSmo admissiones. — Pontificiae electiones. — Vita functi viri clariores. — Varia.

Annales. — Balkanica quaestio. — Mauritana res. — Ex Perside.

Publici per orbem coetus legibus ferendis.

Per orbem.

Librorum recensio.

Libri recens dono accepti.

Aenigmata.

Aegyptii. — Caroli M. Rosinii Comoedia. (Recognovit I. F.).

Epistolarum commercium.

ANNUS MDCCC VIII

Quod iamdiu soliti fuimus, quotannis fideli calamo referre vices summatim sumptas, quae per orbem contigerint, quasi rationem putantes, quonam modo sors aut fortuna se gesserit, circa elapsum annum hodie facere praestat.

Pacis trophaea sub anni MDCCC VIII initio vidimus ubique per Europam tuta solidaque; non tamen usque ad exitum perdurantia, ob quaestionem illam quam Balkanicam vocant, repente a somno excitatam. Quum enim Februario mense suam Austri mentem aperuerint de ferrea via per Turcarum fines deducenda, oborta iurgia sunt, quibus nondum sedatis ecce, mense Iulio, legionum Macedonum rebellio a «Turcis iuvenibus» mota, quae civile regimen Turcarum subvertit popularium legatorum introductionem in civitate gubernanda adducens. Factum id est quidem sine sanguinis effusione atque ratum a ceteris Europae guberniis, quae imo, pacem inde relatuos populos illos sperantia, milites suos ad tutelam, uti constat, illic habentia revocarunt. Tum contra, Ferdinandus, Bulgarorum princeps e Saxonum genere, extemplo regem sese edicit; quum eodem tempore Bosniacam et Chulmiensem provincias, quas armis tenebant, Austriaci sibi addicunt suique iuris faciunt. Hinc dicere iras quae Slavorum omnes gentes pervaserunt longum est; Serborum praesertim, quorum adfines Bosniaci populi sanguine et lingua sunt, quique non inultum ausum se relicturos despondent. Hinc belli timor omnes pervasit nationes, quod Deus avertat; nam hodiernis tormentis equis supputet quale bellum futurum erit?

Russi populi Serborum sentire querelam visi sunt maxime, iisque laturo praesidium. Montis autem Nigri regulus haud minores suis ex terris effert minas... Igitur ne statim omnes ad arma currebantur Turcarum sapientia et Anglorum prudentia suasit, quibus populi omnes consensere; ut scilicet coetus legatorum omnium Europae nationum cogeretur, qui de novis eventibus suam sententiam esset laturus. Verum non pauci dubitant fore ut sententia arbitralis vana maneat semper, quoadusque armis non sit dimicatum pro iure et ad patrium tuendum decus.

Haec dum geruntur, multa itinera regum, principumque, optimatumque perducta memorantur optime. Quum enim Austrorum Caesar regni sui natalem sexagesimum viderit, Guilelmus, Germanorum Imperator et Borussiae rex, Vindobonam ivit illum salutatum, et cum eo reges omnes lingua qui Theutonica, et more sunt, et animo.

Anglorum rex Lutetiam Parisiorum tenuit et Ischlum, Revaliumque ad oppidum vidit Russorum regem, et regem Iberorum Matritum salutavit. Fallières, Gallorum praeses, Londinum petiit Petropolimque, et Danos Suevosque tandem invisit.

Foedera quoque inita sunt multa: ab Anglis et Russis de Asiatico imperio, ab Iaponiis et Americanis de Pacifico mari persulcando, foedusque etiam sanctum ad Norvegorum nullius partis studium in Nordico mari procurandum.

T. et G. Fratrum Parisi

ROMAE in ITALIA
in foro Campi Martii, 6

Vincentius Rigacci
officinae conditor
an. 1789.

PONTIFICIA OFFICINA CANDELARUM AD SACRA

cui Summi Pontifices PIUS IX, LEO XIII, PIUS X
honores addidere

Candelae ad Sacra in Americas, in infimam Africam, apud Indos, Sinenses, Iaponios
atque in Australiam exportantur.

Novarum earumque latissimarum aedium prospectum damus, quas Fr. Parisi ad Candelas ad Sacra cereasque faculas ad noctem fabricandas recens in Urbe a solo excitarunt, et cuique visitandas praebent per tesseram gratuito apud ipsorum centrale officium, Romae in foro Campi Martii, 6, petentibus distribuendam.

Candelarum «tipus oeconomicus» perfectae exustionis venit lib. (*francs*) 225 centenis Kgr. — Merx nullo iubentis impendio in omnes orbis portus mittitur, dummodo trecentis saltem cerae Kgr. constet.

Colligationes ab officina Parisi adhibitae eae sunt, quae deserti traiectionem in camelorum dorso (viginti dierum iter) facillime perferant.

Commercium epistolare habetur Italica, Latina, Gallica, Anglica, Theutonica, Hispanica lingua.

atque omni supplicio *excruciatum necavit?* (dichoreus). Illi libertatem *imminutam* (dichoreus) civium Romanorum *non tulerunt* (dichoreus); vos ereptam vitam *negligetis?* (dichoreus). Ius legationis verbo violatum illi *persecuti sunt* (creticus et spondeus); vos legatum omni supplicio *interfectum relinquetis?* (creticus et spondeus) ».

Quod si quis putet casu aliquo facta haec esse, conferat Tullium cum eius imitatoribus, vel etiam cum aliis quibusdam scriptoribus Latinis, qui numero scribe non conati sunt, ut Sallustio vel Caesare: iam dubitare non poterit, quin consulto Cicero quasdam clausulas admiserit, alias reiecerit. Si quis autem miretur tantum virum in tam minutis rebus operam posuisse, sciat illum non ita anxie scripsisse, ut semper quam clausulam eligeret ante cogitaret. Usu enim et consuetudine id assequutus erat, ut quae semel apte cadere iudicasset, iis sponte uteretur. Itaque de oratione numerosa idem dicere poterat quod quidam poeta de carmine:

Sponte sua carmen numeros veniebat ad aptos.

Cantuariae in Anglia.

L. LAURAND S. I.

DE RE LITTERARIA APUD SUBALPINOS

DE ELOQUENTIA

Eloquentia illa, quae de re publica apud populum libere tractare consuevit, ac tam diu apud exterarum gentes, quae non voluntate principis sed legibus regerentur, vigeat et in maximo honore apud omnes tenebatur, inter Subalpinos omnino usque ad nostram fere aetatem siluit. Vix in foro, ubi in magistratuum penetralibus, nulli adeundis, causae civiles et criminales agebantur, hic atque ille prae ceteris primas referebat. Verum quum primum imperante Carolo Alberto, qui callidissime temporibus inserviando, aequatis omnium civium iuribus, populorum expectationem explevit, et eius gratia populare imperium apud Subalpinos stetit, tunc magna oratorum colluvies, uti in liberis civitatibus semper accidere consuevit, et in urbe regni capite adsurrexerunt, qui veluti agmine facto ad rempublicam regendam se turbatim contulerunt. Tunc nemo fuit acutioris ingenii vir, aut gloriae cupidus adolescens, quin summo studio ad eloquentiam niteretur, cuius ope vel ignoti homines et repentini ab humilitate atque obscuritate ad supremas dignitates evolare studuerint. Nimirum hone-

stissimus iis aditus ad multitudinem patebat, in cuius animos iustitiae praesertim atque intelligentiae opinione facile influerent. Alia quoque palaestra latissima patuit in diariis conscribendis postquam Carolus Albertus Guttembergiam artem, innumeris antea sed aptissimis vinculis adstrictam, in libertatem vindicavit. In eius autem praesidio sanctissima mortali iura latebant. Sed in eius libertate futurae felicitatis spes ostendebatur, et Carolus Albertus ipsam popularis sententiae atque opinionis internuntiam, ad ordinandum liberae civitatis statum in consilium adhibere non dubitavit.

Et multi Augustae Taurinorum, postea Florentiae, Romae, Neapoli, et Mediolani adstiterunt oratores, qui magnis lateribus, et nova mirabilique eloquentia de libertate apud populum causam agerent... « Centum oratores augusta ad moenia regis », praeter opinionem, non modo apud seniores prosiluerunt, sed in plateas, ut tunicato popello blandirentur, qui novus gentium dominator novis temporibus adstabat. Sed cum Tacito recte dixeris: « Pauci prudentia, honesta a deterioribus, utilia a noxiis discernunt » (1).

Angelus Brofferio advocatus.

Prae ceteris enituit Angeli Brofferio virtus, cuius famam decus oris augebat cum quadam maiestate. Hic Castrinovi Calceae apud Astenses natus, vel a teneris unguiculis magna de se futurae celebritatis indicia praetulit. Namque acerrimum ingenium nactus, Augustae Taurinorum in Archigymnasio ita impensius iurisprudentiam excoluit, ut etiamtum iuvenis laurea donaretur. Omnia iugi cuiuscumque genera indignatus, libertati plus aequo inserviens, adolescentiam in coniurationibus imprudenter ingenio suo abreptus transegit. At quum primum libertatis auram captavit, quam Carolus Albertus rex immortalis beneficio populis suis permisit, inter populares oratores adlectus, in illa subita rerum perturbatione, reipublicae arbitrium obtinuit, atque ad eius prope nutum, brevi quidem tempore cum singulorum hominum, tum universae civitatis voluntates se finxerunt atque accommodarunt. In rebus civilibus atque criminalibus agendo primas facile tulerat et fama ingenii ac subtilitate apud omnes percresebat.

Quum autem ad Novariam adverso Marte Carolus Albertus pugnavit et regno relicto in exilium sponte se contulit, magna in urbe regni capite animorum turbatio. Pacem cives postulabant, patres matresque filios queritantes in acie occisos pacem implorant, illos maximo furore accusantes, quorum improbitate atque insania ad bellum arma sustulerant. Tunc in primis praevaluit illorum sententia qui pacem cum dignitate quaerebant. Iam cives rebus bellicis affli-

(1) Ann. lib. IV.

Mauritanae res Gallorum arbitrio quasi commissae fuerunt, qui prudenter, Muley Afid rege dicto, quietem restituere conantur.

Anglica atque Germanica invidia utriusque gentis sapientia in dies mitigatur.

Italici nobis, qui pacifice annum transegimus, teterimus luctus sub illius finem contigit, eversis terrae motu urbibus clarissimis Messana et Rhegio.

Neque finem recensitioni huic imponemus, quin laetificantes repetamus excidium illud a perditis hominibus Olyssipone in regalem familiam patratum, quo Emmanuel adulescens rex solium sanguine manans conscendere necopinato coactus est...

Iamque nihil superest, quam ineunti novo anno laetiora auspici Dei munera et pacem.

DE NUMERO ORATORIO IN CICERONIS ORATIONIBUS

M. Tullium Ciceronem non modo splendido dicendi genere, sed etiam numerosae orationis suavitatem ceteris omnibus Romanis praestitisse nemo est qui ignoret.

Qua autem ratione id adsequutus sit, aut etiam quid sit apte terminare sententias, longe difficilius est sentire. Immo de solvenda tam obscura quaestione fortasse desperandum esset, nisi ipse Tullius nobis aperuisset quam rationem esset sequutus. Sed artem suam non occultavit. Exaravit enim eum librum, qui inscribitur *Orator*, in quo plenius quam in ipsis *de Oratore* libris, quid esset numerus oratorius explicavit: multis eum partibus contineri, et verborum delectu et vitando concursu duriorum litterarum, et oppositis membris paribus similibusve, et pulchre compositis periodis et apte permixtis brevibus longisque syllabis.

Quibus de rebus alibi disserui (1); haec autem unam illius artis partem, et eam quidem minus notam, breviter attingam; in qua, nisi scirem *Vocis Urbis* lectores Latinae linguae studiosissimos, excusatione mihi opus esset qua ipse Tullius, quum de his ageret usus est: « De syllabis, — inquit, — propemodum dinumerandis et dimetiendis loquimur ». (*Or. XLIII*, 147).

Dimetiamur igitur syllabas. Operae pretium est. Qui enim haec quae mox dicam semel animadvertit,

(1) Cf. *Études sur le style des discours de Cicéron, avec une esquisse de l'histoire du cursus*. (Parisii, apud Hachette, 1907) p. 101-219.

is quum Tullianas orationes regustet, novam quamdam in eis harmoniam percipiet atque iucunditatem.

Censet ille praeclarus orator, ut in versibus, sic in clausulis sententiarum (paulo tamen liberius) pedes quosdam esse servandos; eosque enumerans, primas tribuit *dichoreo*: « Quum duo extremi chorei sunt, id est e singulis longis et brevibus... Cadit autem per se ille ipse praeclare... Me stante C. Carbo C. F., tribunus plebis in contione dixit his verbis: "quicumque eam violavissent ab omnibus esse ei poenas *persolutas*...". Dichoreus; nihil enim ad rem extrema illa longa sit an brevis; deinde: "Patris dictum sapiens temeritas filii *comprobavit*...". Hoc dichoreo tantus clamor contionis excitatus est ut admirabile esset ». (*Or. LXIII*, 212-214).

Conferamus nunc hoc Ciceronis praeceptum cum eius orationibus; in iis dichoreum inveniemus frequentiore esse quam ullam aliam clausulam.

Sed id nondum satis. Post dichoreum alias clausulas enumerat: primum quidem eas quae ex *cretico* (longa - brevi - longa) et *paean* (una longa et tribus brevibus) constant, deinde eas quae ex *spondeis*. Ceteras vult esse rariores. Quia autem ultima syllaba (quod idem est in versibus) semper est anceps, illi pedes in paenultimo praesertim loco plene suam vim obtinent.

Iam vero, amice lector, si quaerere velis quatenus id quod doceret ipse exsequutus sit, facile est experimentum. Si orationes Ciceronis tibi praesto sunt, librum quovis loco aperi; omnes fere sententias una ex his clausulis terminabit:

Dichoreus	— u — u	« comprobavit »
Creticus cum spondeo	— u — — u	« morte vicerunt »
Duo cretici	— u — — u u	« splendet oratio »
Paean cum spondeo	— u u u — u	« quosque superarunt »
Duo spondei	— — — u	« impellamus »

Immo si quasdam orationum partes numerosiores (1) revolveris, facile videbis non modo periodos, sed etiam singula membra sententiarum iisdem quas dixi clausulis terminari. Exemplo sit hic locus (2):

« Maiores nostri saepe mercatoribus aut naviculariis nostris (creticus et spondeus) iniuriosius tractatis (duo spondei) bella gesserunt (creticus et spondeus); vos tot millibus civium Romanorum (duo spondei) uno nuntio atque uno tempore necatis (paean et spondeus) quo tandem animo esse debetis? (creticus et spondeus). Legati quod erant appellati superbius, Corinthum patres vestri (creticus et spondeus), totius Graeciae lumen (creticus et spondeus) extinctum esse voluerunt (paean et spondeus); vos eum regem inultum esse patiemini (paean et creticus) qui legatum populi Romani consularem (dichoreus) vinculis ac verberibus

(1) De variis scribendi generibus, quibus Tullius usus est, agi in eodem libro p. 219-240.

(2) *Pro lege Manilia*, V, 11.

nomen usurpat, nebulo quidem est vehementissima verberatione dignus, ob scandala et impietatem suam. Vocatur Georgius Sabellicus, seu Faust, atque occultis disciplinis arteque magica probe callet. Quum ego superiore anno Gelnhausen urbem pertransirem, hoc de viro famam accepi, de quo mira portenta tradebantur. Ille vero, quum me adesse scivisset, fugit statim nec coram me sistere est ausus. Blaterabat, inter alia, proterva fronte se, si forte Platonis aut Aristotelis libri omnes periissent, eos funditus rescripturum». Validissimum huiusmodi testimonium Conradi cuiusdam canonici verba confirmant, qui anno MDXIII die Octobris tertia tradidit, Georgium Faust, sive Sabellicum, eo prope tempore Erfurt in urbe dies aliquot esse moratum insigneque sibi nomen lucratum esse et famam doctrinae latissimam in popello, qui eum turmatim sequebatur.

Nequimus igitur de Faust, sive Sabellicus sive aliter vocatus ille fuerit, vera existentia dubitare. Varia autem assumere nomina non iniuria vir cavere poterat, qui tot saepe fraudes et machinationes civium in detrimentum exstruebat; de iniquis enim eius gestis et factis ambigendum non est amplius. Verumtamen de prodigiis eius et portentis quid dicendum recte sit ignoramus. Etenim abditarum, quas vocant, disciplinarum discipuli aut creduli nimis, aut nimis callidi sunt.

Faust tamen hic callido potius agmini accedebat, neque ei magis cordi fuit illorum noscere spiritus, quos suo asserebat imperio subiectos, quam plebeculam eludere eiusque exhaustis ex oculis nummos omni arte et fallacia emungere. Ceterum comes optimus repraesentabatur, eloquens, emuncto naso, lepidus; quas quidem dotes rudis plebs plerumque demiratur intenta. Quamobrem factum est ut paulatim Faust nomine abutentes passim cives, quemdam sibi effinxerint virum doctum, inquietum, insolitum investigatorem totius naturae et inquisitorem mysteriorum omnium, quae solent ab unguiculis hominum corda commovere. Quae popularis fictio lataque traditio adeo crevit, ut Faust huiusmodi Germanorum popularium quasi archetypum et heroem effecerit, et eum qui illam quasi alterutram tum publicae rei tum religionis mutationem complecti in se visus fuerit, unde nova Germaniae fata et vires duxerunt originem.

Ita Wolfgangus Goethe, eo assumpto poematis heroe, carmen tragicum edidit, quo nullum maius Germana gens habuit.

I. A. C.

*Os homini sublime dedit caelumque videre
Iussit et erectos ad sidera tollere vultus.*

Ov., *Metam.* I.

PAROEMIAE SIVE ADAGIA

Capra gladium.

In eos dici solet, qui ipsi reperiunt quo pereant. Orta est ab huiusmodi quodam eventu. Olim quum Corinthi Iunoni Acratae rem divinam facere pararent, huius Iunonis statuam aiunt a Medea positam fuisse: atque hi, qui ad praebendam hostiam erant conducti, defosso sub terra cultro, quum oblitos sese assimularent, capra pedibus exscalpens eum eruit prodiditque; itaque mactata est.

Cornix scorpium.

«Cornix scorpium (rapuit)», quadrat in eos qui parant illos laedere, unde tantundem mali sint vicissim accepturi, quemadmodum cornix, correpto scorpio, arcuata illius cauda vulnus accepit lethale peritque. Exstat super hac re Graecum epigramma, quod latinis versibus est:

*Scorpius e terra prorpserat, idque vidente
Corvo, qui caelo victitat in liquido.
Corripuit visum, fugitque: sed hic ut humum ales
Contigerat, telo mox ferit atque necat.
Ecce tibi, quod in hunc avis insidiosa parabat,
Inde sibi accivit ipsa necem misera.*

Atque id in rebus humanis frequenter usu venire solet, ut qui cepisse videatur captus sit ipse.

Octipodem excitas.

Cratinus in Thrattis apud Suidam octipodem excitare habet, nimirum scorpium: cui pedes sunt octo ac plerumque sub saxis abditus cubat, quem nonnisi tuo periculo suscites, propter venenum, quod in cauda gestat.

Calidum prandium comedere.

Huc adludere videtur Plantinum illud: «Calidum hodie prandium prandisti»; id est: Fecisti quod tibi magno malo sit futurum. — Ab iis sumptum, qui se noxiis ac letiferis ingurgitant cibis, postea ventris tormina sensuri.

Coturnix Herculem.

«Coturnix Herculem (servavit)». — Dici solitum de iis, qui in periculo servati essent ab illis a quibus minime sperarent. Adagii originem ad huiusmodi fabulam referunt: Coturnicem quamdam Herculi in deliciis fuisse, cuius nidore quum viva incenderetur, ille mortuus sit in vitam restitutus. Meminit huius fabulae Athenaeus quoque (lib. XIX) scribens Herculem Iovis et Asteriae filium, in Libyam proficiscentem a Typhone fuisse interemptum; revocatum autem in vitam odore coturnicis, illi ab Iolao admotae; et ob eam causam Phoenices Herculi coturnicem sacrificare.

ctati ac mutuo se insidiis petentes, illinc partium studiis dilacerati, quae nunquam ab odiis, ab iniuria, a caedibus etiam temperarent, eo erant adducti, ut iam non quieturi viderentur. Audiebantur fremitus atque inconditi clamores, quibus caelum ac terrae miscere videbantur. Brofferius apud vulgum male audiebat, et pronus ad bellum imprudenter ferebatur, bonoque publico insignis adversarius. At ea fuit hominis auctoritas, et tam singularis dicendi vis, ut furentes animos deliniret, factionum pervicaciam frugerit, inveterata odia restinxerit. Iam pectora defervescunt, ad ultionem modo exardescunt, quiescunt convicia, irati vultus repente in dicentis obsequium compositi, pacem ubique et concordiam portendunt. Haud longe a veritate abibant qui ob victoriam a Brofferio relatum cum Cicerone eum componere haud dubitarunt, quum sententiam a patribus conscriptis adprobendam curavit de Catilinae sociis in vinculis interficiendis. Quam quidem opinionem ipse amplecti videbatur; attamen si cum maximo Romanorum oratore componi altius fortasse audaciusque esse putabat, facile consentiebat cum Gallico illo oratore, cui est nomen Mirabeau, qui ingenio enituit apud Galliam in primo illius gentis tumultu, et eloquentia percrebuit, vitiis atque fortunae casibus.

Nec iam eius eloquentia sine lacertis, sine aculeis fuisse dici potest, quae sub principatu feliciter proveniens, potentiorum auribus blandiebatur, omniaque audebat in lucem veritatis proferre.

Dolendum sane quod ipse, qui pro civium libertate acerrime decertaverat, vincula saepe fuerat passus et carceres, arrepta tandem libertate, quam maximis laboribus et periculis nequidquam patres nostri optaverant, et aequatis civium iuribus, hanc rerum felicitatem alumnis sacrorum unice per fas et per nefas negaret. Verum totus huius hominis in oratoria progressus traditur religioso viro referendus.

Narrat ipse, quum se ad altiora natum esse praesentiret, omnia pro viribus sibi esse facienda autumasse, ut studio, doctiorum sapientia consilioque illuc tandem pervenire posset.

In Archigymnasio nostro litteras italicas libere tradebat Ioseph Manera, religiosus, quem alias memoravi, ad cuius scholam frequens Subalpinorum soboles convenire consuevit.

Utinam a doctissimo viro praeter elegantiorum litterarum disciplinam, quam candidissime arripuisse proficetur, et animi candorem religionemque didicisset! Multa edidit Brofferius; sed omnia in hominum desuetudinem abierunt; et illa ipsa historia, quae publice ei fuit permissa, ne dicam ab ipso rege Victorio Emm. II, cui est titulus: *Storia del primo Parlamento italiano*, adeo vitiosa apparet, ut auctor in ficto argumento ingenium periclitari, non res narrare videatur.

Ingravescente bello, quod novissimum pugnatum est pro italica libertate vindicanda adversus Austriacos, ipse bellicum carmen composuit, deinde fato cessit, sexaginta quinque annos natus, an. MDCCCLXVI.

SUBALPINUS.

DE FAUST WOLFGANGI GOETHE POEMATE

Anno MDCCC VIII vere ineunte Goethe Wolfgangum, Germanorum poetam facile principem, primam sui poematis partem edidisse constat, quo quidem vetus traditio ad summos honores elata est. Quaeritur tamen adhuc, quod et primo iam tempore quaesitum est, utrum Faust ille, poematis primarius actor, protinus popularium ex mentibus diuturnam per traditionem ortum duxerit, an potius in vivis reversa egerit.

Nam XVI iam saeculo dubitabat nemo de Fausti veritate; quinimo editus est ea aetate volumen cui titulus: *Disquisitio historica de Faust praestigiatore*, in quo vita eius enarrabatur.

Iohannes enim Manuel quidam, natione Bavarus atque Melancthonii discipulus, magistrum suum hominem cognovisse narrat nomine Faust, qui Cracovia in urbe magicis artibus operam dedisset quique prodigiis suis diabolicis populum stupore repleret. Saxonum itaque e regno pulsus, Norimbergam petiit urbem, inde vero Venetias migravit. Quo quum pervenisset, palam edere artis suae discrimen insigne constituit, spondiditque se nullo fulcro in aerem evoluturum. Rem vero quum iniisset, brevi, medio e caelo, in solum praeceps corruit atque efflavit spiritum.

Eundem autem eventum Philippus Camerarius narrat, additque magi ex cadavere, nefandum adustae carnis odorem prodidisse circum.

Ceterum de Fausti huius gestis memoria et copiosa maxime et semper vulgatissima fuit; quum tamen lateat unde exorta sit. Id unum certum, saec. XVI neminem prope fuisse, qui insoliti viri vitam ignoraret, quem plures cum Georgii Sabellici, Germani cuiusdam nebulonis, vita confundebant. Rem Alfonsus Bossert Gallus, an. MDCCC II accuratissime investigavit ac studiosissime, inquisitionisque suae fructus edidit in lucem, afferens quidem testem quendam Manuelio antiquiorem, qui Wurzbourg Benedictinorum in conventu vixit, nomine Iohannes Triheim. Hic in epistola Verdung ad amicum anno MDVII data de Sabellico sermonem et ipse faciebat scribens: « Hominem, quem tu nuncias mihi, quique magi sibi

Triste diluculum

Proxima strata iacet celso Messana Peloro,
 Molis et eversae fragmina multa silent.
 Contra Rheginae surgit fatale sepulchrum
 Urbis: in ingenti mors sedet atra rogo.
 Undique conspicias horrendae signa ruinae:
 Undique lamentis litora triste sonant.
 Templa ruunt, aedes, quidquid struxere coloni:
 Sic natura minas effera, coeca parat.
 Nondum sub terras noctem sol egerat, iris
 Cum tumidis terrae viscera quassa fremunt,
 Et sopor oblectans cives securus habebat,
 Cum subito fremitu territa membra rigent.
 Quae fuga? quaeve manet pavidos spes ulla salutis?
 Quid clamor, lacrymae, cladē furente, iuvant?
 Si mare turbatum, rabidis si fluctibus altum
 Gurgite se tollit congeminatque necem?
 Aequora spumescunt rauco stridore: per urbes
 It tremor informes visque furentis aquae.
 Scylla, Charybdis enim miscetur monstra, vomuntque
 Epotas undas: limina quaeque pefunt.
 Iamque sub immensis conduntur corpora saxis,
 Quaeque tuetur humus, dira procella vorat.
 Interea caelo densus demittitur imber:
 Horrida tempestas aequore saevit, humo.
 Est qui perferret profugus vitare periculum:
 Errat et insanus corpora strata premit.
 Perque struem lapidum, rudus, per fragmina quaerit
 Effugium quisquis: regnat in ore pavor.
 Non ita Pompeiana vagans incerta Vesevi
 Turba sub ignivomi dicitur isse minas.
 Non ita tot damnis pressus Messanius olim
 Effugiens linoit litora, tecta sua.
 Non ita Rheginus patriae miratur hebescent
 Exitium dulcis, diruta templa, focos.
 Non ita rimosam crevit Iaponius urbem
 Nec natos flevit membraque sparsa domus.
 Nec tot sanguinei resecant certamina belli
 Quot gentes rapide terra fretumque metit.
 Heu dolor! heu tristes casus! heu fata! Stupemus
 Quidquid ab ingenti vortice turba ferat.
 Sic duo confestim ceciderunt oppida, rerum
 Nomine quae insigni nota fuere prius!
 Altera splendebat portu Zancleae fretoque
 Urbs bene structa suis molibus atque viis.
 Altera quaesitis florebat mercibus, hortis
 Unde pia carpsit pendula poma manu.
 Quae vis vitiferos colles, oliveta recidit?
 Quae sata nocte bonos delet Erynnis agros?
 Quae pyra consumit contracta cadavera flammis?
 Saeculi fortunas quaeene vorago tenet?

Italiae splendor, nitidum speculumque sicani
 Marmoris: o patriam vestra ruina movet.
 Ipsaque sparsa comas in tanto funere fletum
 Fundit et alma vocat pignora cara parens.
 Vos claras queritur gemmas dempsisse corona,
 Vos per reliquias icta dolore ciet.
 Iamque iocos, choreas, differt spectacula concors:
 Unus adest luctus, maeror et unus adest.
 Hora premit tristis, condunt et lumina nubes:
 Cogere nunc vires divitiasque iuvat.
 Nos quibus invidia livens natura pepercit,
 Fratibus ex imo corde feramus opes.....

Cavae, a. d. iv Non. Ianuar. MCMIX.

M. GALDI.

Quae fuerunt.....

Quae fuerunt Italorum urbes, Messina et Rhegium, loci ad aspectu solique opibus inter amoenissimas et uberrimas iure meritoque adnumerabantur.

Viatores per immensae Geracensis terrae planitiem, olivis renidentem et vitibus, hanc appellebant Calabrorum urbem lectissimam, cuius moenia mare nostrum lambit.

Non vero hoc Rhegium erat, quod Dionysius olim diruit, neque Rhegium Iulii a Iulio Caesare aedificatum postquam Pompeium e Sicilia depulit, ubi vitam explevit pulcherrima illa pariterque pessima Iulia, Augusti filia atque Marcelli primum, mox Agrippae uxor, postremo autem Tiberii. Non Rhegium erat, quod Alaricus, Visigothorum rex, flammis dederat. Serapidis, Dianae, Apollinis templa, gymnasium et prytaneum Alaricus ille adussit. Instauratam urbem Oenobarbus, Mauritanus pirata, iterum delevit; facinusque iteravit Petrus Cicada Cusentinus, possidentibus Hispanis Calabrorum terras, e carceribus Inquisitionis perfuga. Noviter etiam tum natam urbem terraemotus ingens anno MDCCCLXXXIII pessumdavit. Itaque Rhegium quod his diebus terraemotus aliter solo aequavit, recentissimo omnino more aedificata erat, rectis nimirum viis et deambulationibus cincta amoenissimis, mari suaviatis, caput in collibus deponens, quas hesperidium arbores utique ditant.

Iter circa mare mirabile; visus autem qui inde spectatur renidens maxime. Naves omnis generis undas freti persulcant, quas e via quoque spectare licet, quae colles cingit, urbem undique munientes. Adversam item renidentem spectabant advenae et cives Messanam urbem, quam omnem heu! una eademque terrae concussio omni decore privavit.

Atlas caelum.

«Atlas caelum (suscepit)». — Dici solitum de iis, qui sese magnis et molestis involvunt negotiis, ipsique sibi malum accersunt. Nam hic caelum hospitio exceperat. Deprehensus autem quod illi struxisset insidias, praeceps datus est in mare Atlanticum.

Porro notior est, quam ut hoc loco sit referenda de Atlante fabula, caelum humeris et vertice sustinente.

Creteusis Cretensem.

Dicitur quoties improbus agit cum improbo, perfidus cum perfido. — Sumptum adagium a Cretensium moribus, quos plurimis conviciis incessivit antiquitas.

Creteusis cum Aeginaeta.

Quadrat pariter in improbos qui mutuis inter se fallaciis agant. Nam Aeginaetae quoque olim male audierunt, in quos etiam oraculum illud quidam editum putant: «Neque tertii, neque quarti».

FORFEX.

COLLOQUIA LATINA

Nox transacta (1).

GABRIEL. — Salvare inbeo vos sodales meos, te Laurenti, et te Nazari.

LAURENTIUS. — Nos te vicissim. Ut vales? valuistis? Nam te quatuor ipsos dies nunquam oculis usurpavimus.

G. — Paulo deterius, quam heri, et audius tertius, quartus, quintus.

NAZARIUS. — Quomobrem?

G. — Propterea quod ista nocte quae praecessit proxima, haud placide dormivi.

L. — Male narras. Aliquo fragore nimirum iterum iterumque expergefactus?

G. — Frigor quidem nullus me perturbavit; sed...

N. — Sed quid?

G. — Mirum atque inscudum somniavi somnium.

N. — Quod somnium?

G. — Terriculamentorum plenissimum.

L. — *Somnia fallaci lubant temeraria nocte,*

Et paribus mentes falsa tenere vident.

G. — Non eo dico, quia nunc metum: sane quidem novo metu fractus omnino, ac debilitatus coherui, steterantque omnes, et oza fluxibus luesit. Videbar enim (oblitus sum perpetrati piaculi) ad subsellia

iudicum severissimorum raptari a lictoribus, inde condemnatus ad mortem duci. Iam carnifex romphaeam distringebat, ut caput meum a cervicibus amputaret. Amabo, quid vos animi in illo omnium gravissimo praesentissimoque periculo haberetis?

L. — Ingenue dicam quod sentio. Ego qui vel muscas praetervolantes horreo, ante mortem ipsam morerer.

N. — Abeant somnia in malum cruciatum; nos vota Deo faciamus, ut mala somniorum tenuis et bona quaeque vigilantibus nobis eveniant.

G. — Quid vero? vos hac nocte quievistis ex sententia?

N. — Ab octava vespertina ad septimam matutinam iucundissime; et toto proflabam pectore somnum.

L. — O factum pulchre! *Macte nova virtute, puer; sic itur ad astra!* Ego ad intempestam noctem legi, donec me lucerna deseruit.

N. — Tu alter Demosthenes eris. Proh discendi ardorem insolitum!

L. — Tibi insolitum et gregalibus tuis, qui delectationem somni habetis.

N. — *Parcus ista ciris tamen obicienda memento.* Laurenti, nos, ut noris, quieti noctem, labori diem impendimus ad naturae praescriptum scilicet: cui repugnare quid est aliud, quam gigantum more bellare cum diis? (ait apud Ciceronem Cato).

L. — Apage cum istac propugnatione ignaviae tuae. Nam hoc, crede mihi, nunquam obtinebis, ut te somniculosum et laboris fugitantem ne indicem.

N. — Quod lubet. Ideone aut ero qui non sum, aut non ero qui sum?

G. — Qui deinde, mi Laurenti, somnum inire potes, quum ita pervigiles?

L. — Coena terrestris est mihi; quocirca inter me et somnum perbene convenit; quum volo, me obtinet; quum nolo, me relinquit.

G. — Malim equidem tuas vigilias, quam huius rhonchos.

N. — Ecce autem secundum adversarium. Noli tu quoque, Gabriel, me ludos facere, quum hoc Laurentius affatim praestiterit, et in isto officio te anteverterit. Quod nisi desistitis, magister mox aderit, quo disceptatore bellum utrique indicam. Ibi cognoscetur quantum vestris pervigilationibus consequuti sitis.

G. — Caveto ne istos tibi spiritus comprimamus.

N. — Vestras ego linguas ita ocludam, ut de somno meo ne mussare quidem audeatis.

L. — Eris mihi magnus Apollo.

G. — Res ipsa iam testimonio erit. Audione advenientem quempiam?... Praeceptor est, vere est, ipsius est.

(1) Ex DAPHNE PORTANI OPERE sub titulo: *Propugnatio latinitatis*, passim extractum: I. F.

RHEGII AMOENITATES ⁽¹⁾

Quid maius oris Italiae ultimis,
Vel invidendum? En Pharos, ubi rapax
Scyllae et Charybdis sistit aestus,
Instat atris fere pictus undis,

Hic arva florent, longior annua
Hic ridet aestas, mitibus et caput
Praecingit autumnus racemis,
Hinc pluviae, glaciesque iniquae
Procul facessunt. Hic, dum arethusium
Fontem revolvīs mente, tibi en nitet
Messana et Aetna, en Fata, solis
In speculis radios reflectens

Rhegii urbis prospectus ante diem XXVIII mens. Decembr. MCMVIII.

Quarumque cursus fluctibus invicem
Arctis in ima parte refrangitur,
Summusque gurgēs nunc profundum,
Nunc superum repetens hiatum

Terret carinas. En bipatens plaga
Miranda visu, qua medius liquor
Secernit Aetneos ab almis
Ausoniae uberibus parentis.

Ducunt choreas undique Gratiae
Hoc, quem unus anteit Bosphorus, angulo:
Solesque verni et purus aether
Sidereo radiant colore.

Gibbis per aer, per mare concavis,
Aestatis alba, monstrat imagines
Zancles venustae, vel Columnae (1)
Et miseri simulacra Glauci (2).

Portenta! Nosne Euripus, et aureus
Hermus, Chorintus vel bimarīs iuvat,
Delusque Latonae, Paphiosque,
Et zephyris agitata Tempe?

Immane quantum distat ab inclyta
Haec urbs Hidaspe et fontibus integris
Pimplae! Rosarum necte, Chlōri,
Necte novam Rhegio coronam.

Cerne ut propinquos leniter adsilit
Colles, et almis compta coloribus
Iucunda protendit lacertos
Ionio Siculoque ponto.

(1) Sociis atque lectoribus non ingrātum fore confidimus oden hanc legere, quae, Rhegio urbe post anni MDCLXXXIII terrae motum restituta, scripta et vulgata est. Reperitur in opere cui titulus: *Storia di Reggio di Calabria dai tempi primitivi fino all'anno di Cristo 1797* di DOMENICO SPANI BOLANI (Neapoli, MDCCCLVII).

(1) Italice: *Colonna*.

(2) Glaucus (italice *Gallico*) post Scyllae, quam adamabat interitum diu hic permansisse dicitur virginis sortem miserans.

Ab S. Iohannis enim villa, quae prope Rhegium est, ferreis curribus patet in Siculos iter, qui navi impositi et vi vaporis acti adversum facile litus appetunt. Messanam, inclytam illam urbem, olim Messanae gentes fundavere profugae ex alma matre Graecia. Heic quoque hesperidia per omne litus olent; heic quoque splendidus inferi maris adpectus. Sicania heic insula pulchrum effert ex undis caput,

e gente primum exstructum erat. Musiva ibi multa opera insculptaque signa, tabulaeque pictae; Aegyptiaci marmoris sex et viginti columnae eius lacunaria subportabant. In platea vero equestre quoque signum Carolii Borbonii regis erat tertii.

Commercium ingens Messanensem hunc ad portum mutabatur semper, nec hodie quoque omnino tacet. Decrevere iam igitur italici cives utramque urbem

Messanae urbis prospectus ante diem XXVIII mens. Decembr. MCMVIII.

quam circum tepidus pontus fervet semper. Multis colibus circumdata Messana quoque quiescebat, qui proximis lente e montibus descendunt. Silvarum comae hinc indeque, quae sub sole novo nigricant omni die. Magna aedium divitum imminebat mari series, quae pergrata advenis primo in occurso patebat, a magnis ipsis aedibus *Palazzata* italico nomine deducto. Amplae autem viae pleraeque et pulchrae et divites ac densissimo populo confertae; nam quinquaginta hominum millia supra centum eius inter moenia civium fuisse constat.

Fontes perinsignes opere et arte fora passim decorabant, signis multis insculptis. Princeps vero in foro, quod ante cathedrale patebat templum, olim stabat fons, quem monachus quidam Michaelis Angeli Bonarrotii alumnus extruxisse saeculo decimosexto fertur. Sed fontem ac templum, fora, viasque domusque una hodie ruina et unus horror occupat. Templum, ut in Siculis passim, a regibus olim Normanna

restituere; quotquot enim mare Tyrrhenum Ioniumve persulcant naves, per fretum Siculum quum pertranscant, Messanae portum attingunt, amplum quidem et magnum ac tutissimum, vel Rheginam oram appropinquant. Resurrectionem hanc Itolorum faciet concordia; hoc faciet patriae inextinguendus amor. Sed exteros quoque et peregrinos per orbem omnibus ex gentibus nostro qui luctu lugent, opes dare nuper et auxilia praestare magno cum animi solatio vidimus, ex Americis ipsis et ultimis australianis oris: duarum enim urbium tanta immanisque ruina corda omnia movit, lacrimas omnium excitavit.

Resurgant itaque urbes; verum, experientia duce, quae eas saepe docuit tanto flagello obnoxias, ita resurgant ut, artis magisterio, contra telluris rabiem tuto iudicio repetere valeant: Domui, vici te, fallax natura!

VIATOR.

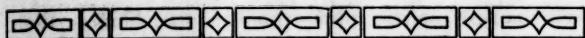
sionis a divinis ipso-facto et absque alia declaratione incurrendae. (Ex decr. d. XIII mens. Febr. MDCCC VIII).

Ex Congregatione Sacrorum Rituum.

— Confirmatur cultus ab immemorabili tempore praestitus ven. Servo Dei Ioanni Rusbrochio, canonico regulari, beato nuncupato. (Ex decr. d. IX mens. Decembr. MDCCC VIII).

— Adprobatis virtutibus et miraculis in specie V. S. D. Ioannis Eudes, tuto procedi potest ad ipsius Ven. Servi Dei solemnem beatificationem. (Ex decr. d. XIII mens. Decemb. MDCCC VIII).

— Adprobato martyrio eiusque causa, signis ac miraculis a Deo illustratis et confirmatis, tuto procedi potest ad solemnem Beatificationem Venerabilium Servorum Dei Stephani Theodori Cuénot, episcopi Metropolitani, Ioannis Petri Néel, Petri Francisci Néron, Theophanis Vénard missionariorum apostolicorum et sociorum in odium fidei ab idololatriis interfectorum. (Ex decr. d. XIII mens. Decemb. MDCCC VIII).

DIARIUM VATICANUM

(Die XXI mens. Dec. MDCCC VIII – d. XX mens. Ian. MDCCCIX)

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos Antistites aliosque viros, qui sui quisque muneris gratia Pontificem de more adiverunt, peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Gallici coetus ad iubilaria sollemnia SSmi promovenda legatio a Comite de Colleville coram adducta; Ioannes De Montel, S. Romanae Rotae decanus emeritus cum collegis Mourey et Befani; Aloisius Ermini, episcopus tit. Amaten. electus; Pacificus a Seggiano, Rector Generalis Ord. Min. S. Francisci Capulatorum, cum fratribus duobus e Rhegino terrae motu superstitibus; Ulpianus A. de Venezuela, legatus extraordinarius atque administer cum omni potestate Columbianae reipublicae, civitatis suae offerens ob sacerdotale Pontificis iubilaeum gratulationes et vota; Consilium maximum Ord. Camaldulensium; Aloisius Rossi, «Minimorum» praepositus generalis; Aldobrandini Princeps Urbanus eiusque familia; Schonberg Roth Schonberg dynasta; manus iuvenum Veronensium ex latis in inferiorem Italiam subsidiis reduces; Giustiniani-Bandini Princeps Urbanus eiusque familia; Almi Collegii Capranicensis de Urbe alumni; Ioannes Ireland, episcopus S. Pauli de Minnesota cum manu peregrinorum e Civitatibus Foederatis Americae Septentrionalis; De Leiningen Comes; Charas doctor; Mauritius Wetter Comes; De Wilczek Comes; manus superstitum ex Rhegina provincia, qui quum in Pontificio nosocomio valetudinem recepissent aut vulnera ob terrae motum accepta sanata habuissent, in patriam suam revertebantur.

Pontificiae electiones.

— Supremi Tribunalis Signaturae Apostolicae «consultores» eliguntur Augustus Silj, archiepiscopus tit. Caesariensis, Iosephus Latini, Iosephus Palica, Aloisius Malfatti ex Ord. Carmelitarum excalceatorum, Claudius Benedetti e Congr. SSmi Redemptoris, Ioachim de Llevaneras ex Ord. Minorum S. Francisci Capulatorum.

— Quum Ems vir Seraphinus Vannutelli ob malam valetudinem munus Secretarii S. Romanae atque Universalis

Inquisitionis abdicasset, in eius locum sufficitur Purpuratus Pater Marianus Rampolla del Tindaro.

— Inter «consultores» S. Congregationis de Propaganda Fide pro rebus orientalibus referuntur rr. pp. Iosephus Biederlak et Augustinus Arnadt e S. I.

— Ad Burdigalensem Metropolitanam, episcopo suo viduatam, ex Massiliensi dioecesi Eminentissimus Cardinalis Andrieu transfertur.

— Alexander Mac Donald episcopus civ. Victoriae dicitur et consecratur.

— Inter iudices S. Congregationis Indicis adsciscuntur Iosephus Weber, archiepiscopus tit. Darnen.; Iacobus Bund, Procurator generalis Congr. SS. Cordium; Iosephus a Monte Rotundo ex Ordine Min. S. Francisci Capulatorum, S. Officii «qualificator»; Seraphinus Cimini O. F. M., Sacrae Scripturae lector.

Vita functi viri clariores.

Romae, Ludovicus e Comitibus Grablinski, Protonotarius Apostolicus, a Secretis S. Congregationis Caeremoniarum.

Varia.

Ut fidelibus qui a Messanensis Rheginaeque regionis iactura superfuere paternam animi sui dilectionem ostenderet, SS. D. N. ad illa loca legationem misit, cui r. v. Ioannes Bonzano, Pontificalis Domus Antistes, praesset, quae eius nomine omni quae liceret ratione miseris illis succurreret. Romae autem S. Marthae hospitium in nosocomium convertendum curavit, ubi infirmi qui Romam usque transferrentur ad quadringentorum numerum recipi possent.

ANNALES

Balkanica quaestio.

Actus primus, ut ita dicam, ad Balkanicam quaestionem resolvendam iam perfectus est, expletis inter Austrorum Hungarorumque gubernium et Turcarum administros de discriminis compositione disceptationibus, rataque sententia ut Turcarum Caesar Bosniacae provinciae omnino renuat, ut Austrorum gens compensationis sub specie certam pecuniam solvat omni-que possessionis iuri circa Novi-Bazar regionem abrenuntiet; ut praeterea Austri Hungarique spondeant fore ut Turcica iura in Bosnia vectigaliumque augmentum ipsi tueantur; ut denique promittant commercii foedus iri sanctum, atque in proximo qui coibit omnium nationum coetu alii alios invicem defendant.

Adnotare ex nostra parte liceat cum animi moerore vidisse nos nihil de catholicorum protectione in Albania esse cautum; spem tamen fovemus fore ut priusquam pactiones hae firmatae habeantur hic defectus resarciatur; eoque magis quod res non brevi quidem tempore fortasse perficietur. Sunt enim in Turcarum imperium oppositiones obortae, quas Serbia arte fovet, ut res diutius differatur. Adde impedimenta Austriacis mercibus vendendis nondum remota, quibus ut foedus concludatur necessario finis erit

Est ipsa ramis arbor ut aureis,
Quam propter undat fluminis alveus,
Suis daturam poma laeto
Dulcia temporibus colono.

Ipsi perennat gratia frondium,
Et mala certant citrea fructibus,
Quam solis aestus non adurit,
Nec glaciant hyemes nivosae.

Et si irretorto murmure spiritus
Austri vehementis concitat aerem,
Nunquam tepentis lumen aurae
Corripiat Boreae susurrus.

Cum terra vernis irrubuit rosis,
Frons ecce floret tota simillima
Lauro, et corollis iactat albis
Ambrosios ubicumque odores.

En Taurocini (1) villa, nec exteris,
Quae nec paternis floribus invidet,
Suum decorem rebus auget
Artis et ingenii paratis.

O rus Valeri, o balneofum, o domus
Munis amica! o Leucopetra, o sinus
Praerupte, desles aestuosi
Immeritam rabiem gigantis!

Villae Valeri reliquiis date
Vitam insculta, atque viae appiae
Ad sacra curvantis, nepotes
Polliciti meliora, Romae (2).

O terra felix! Paulus ad italas
Ingressus oras, te docuit prius,
Novumque firmavit salutis
Foedus in ingenium tuorum.

Faciesque Orestis matris acinaci
Atras revellens, lumen ab aethere
Ductum vetustae tum columnae
Imposuit, populo probante.

Sacrumque centena aes vice tinniens
Noctem premendam nocte monet semel,
Meridiana horaque corpus,
Vitae onus ut subigat, levandum.

Quo nunc eremus vota Deo erigit,
Ventis expressus perdita floruit,
Ad quam priores admoventes
Barbaricum pepalere turmas,

Quorum arma pendent, sicut adorea,
Fumis et aris, sanguine lurida
Nondum expiata. Summe caeli
Rector et orbis, atrox, et omne

Hinc pelle crimen, verte malum procul;
Quod terra, et aer, quod mare proferat,
Frui da, et infige adiacentes
Encelados, pede ne retuso

Rursum hoc beatum concutiant solum.
Sic clara rursus gens Iapeti viret,
Nec tardat ut, cui nulla vis, nec
Imminuit rabies quietem,

Laetetur aetas lenis, et ingeni
Vigor per artes permeet arduas;
Hinc dite cornu larga frugum
Copia Brethren beabit.

MICHAEL ANGELUS NALDI.

EX SS. CONGREGATIONIBUS ROMANIS

SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE

Ex Congregatione Concilii.

— Extincta Abbatia regulari, licet titulus abbatis remansit, privilegia tamen et iura extinguuntur. (Ex decr. *Iansen.* d. XXII mens. Augusti MDCCLXXXVIII).

— Qui a fisco canonicatus bona vindicavit, praeter expensas, aequo modo compensandus est. (Ex decr. *Montis Regalis* d. XXII mens. Aug. MDCCLXXXVIII).

— Parochiae multiplicandae potius quam supprimendae sunt. (Ex decr. *Cajetana* d. XXII mens. Aug. MDCCLXXXVIII).

Ex Congregatione Indicia.

— Ex decr. d. IV mens. Ian. MDCCLXXXIX in indicem librorum prohibitorum opera referuntur, prouti sequitur:

JÉHAN DE BONNEFOY. *Les leçons de la défaite, ou la fin d'un catholicisme.* (Paris, librairie critique E. Nourry, 1907).

— *Vers l'unité de croyance.* (Ibid., 1907).

— *Le catholicisme de demain.* (Ibid., 1908).

HENRI LORIAUX. *L'autorité des Évangiles.* Question fondamentale. (Paris, Emile Nourry, 1907).

JEAN VRAI. *Ephémérides de la Papauté.* (Paris, Fischbacher, 1904).

T. SMYTH VAUDREY, C. Pr. *The Christ-founded Order of the Secular Priesthood.* (Montreal, Lorell and Son, 1906).

ROMOLO MURRI. *I problemi dell'Italia contemporanea.* Vol. 1°: La politica clericale e la democrazia. (Ascoli Piceno, Gius. Cesari; Roma, Società Naz. di Cultura, 1908).

MELCHIOR CANAL. *Éléments de psychologie concrète et de métaphysique.* (Toulouse, Edouard Privat; Paris, Henri Didier, 1907).

Emmanuel Barbier, cuius opera duo damnata sunt ex decr. d. XIV mens. Maii MDCCLXXXVIII, laudabiliter se subiecit et libros reprobavit.

Ex Congregatione S. Romanae et Universalis Inquisitionis.

— Utrumque diarium *La Justice sociale* et *La vie catholique* reprobatur et damnatur: sacerdotes Naudet et Dabry fomiter ac peremptorie admonentur ne haec vel alia diaria aut scripta quaevis eiusdem indolis sub proprio vel mentito nomine in posterum evulgare audeant, sub poena suspen-

(1) Flumen: Italice *Calopignus*.

(2) De villa Valerii cfr. *Cic.*, *Epist.* 4, lib. XVI, et *Philipp.* II.

— d. xii in Italiae regionibus, a Tuscia ad Venetas et Pedemontanas, terra quatitur, nulla tamen hominum et locorum iactura.

— d. xiv Petropoli, Rodjestwenski ille classis praefectus moritur, cui in Iaponio bello Sciuscimae cladem a Russis acceptam tribuerunt.

— d. xv Lutetiae Parisiorum supremum obit diem Hernestus Reyer, musices magister valde celebratus; Berolini Hernestus von Willenbroch poeta et dramatum artifex; Genuae Stephanus Canzio dux, Iosephi Garibaldi gener.

Denver, ad Rivi-magni Americanam urbem, curruum series vapore actorum in alteram incidit, mortem aut vulnera duodeseptuaginta viatoribus procurans.

— d. xviii Zywiech, in Silesia Austriaca, Hieronymus Radzivill, e Polonica gente princeps, Renatam ex Austrorum magnis ducibus, Caroli Stephani ac Mariae Theresiae filiam, uxorem ducit.

— d. xix ex Russia nunciatur cholera morbus iterum necopinato saevire; ex Asia Minore autem terrae motus damna pluribus oppidis ad Phociam intulisse.

— d. xx ex Hispania pariter nunci afferuntur terram motam esse passim, quum tamen feliciter nullum vel hominum vel locorum malum lugendum sit.

LIBRORUM RECENSIO

MONS. NICCOLÒ MARINI. *L'Immacolata Concezione di Maria Vergine e la Chiesa Greca Ortodossa dissidente*. (Romae, ex off. Salviucci, 1908).

Spatii angustiae nos prohibent quominus fuse, pro meritis, de libro hoc recens edito dicamus, amplissimis laudibus apprimè digno, quibus Summus ipse Pontifex per autographas litteras cl. auctorem exornavit. Qui quidem novam rem quasi primigeniam — ut candide fatetur — pertractandam sibi minime assumpsit, at nova via eademque non prius explorata ad propositum suum instituit. Quum enim accurate delegisset qui tum Patrum tum Doctorum ex vetere Ecclesia Graeca textus, praecipue, nisi quando unice, singularem Virginis Mariae innocentiam ac puritatem praeseferrent, inde dialectice atque saepe mira claritudine deduxit, illos implice saltem, beatissimae Matris Dei immaculatam conceptionem iuxta catholicam doctrinam recognovisse. Sunt ex sexaginta et ultra fontibus aquae deductae, quarum si nonnullae de integritate sua dubia ac disceptiones afferre possint, fluminis tamen ubertatem salutiferam tenuare eiusque fructum aliquem detrudere aut adimere minime valent. Quid? Necesse ne est singulas fidei veritates dilucide atque explicite in traditione contineri? Optime de Graecis liturgiis Maximilianus, Saxonum princeps, scribebat: « Testimonia directa et explicita pro Immaculata Deiparae Conceptione quaeri non possunt, quia sunt ex illis temporibus antiquis, quibus haec doctrina nondum clare vel explicite exstabat. Eodem ergo modo, sc. latenter et implice, sicut tunc veritas Immaculatae Conceptionis in doctrina Ecclesiae inerat, eodem modo continetur in liturgiis orientalibus ». (*Praelectiones de liturgiis orientalibus*, Friburgi M DCCC VIII, pag. 39)

Atqui huius rei veritas iam in limine operis sui a Marinio nostro aperitur. Apud Patres Graecos — arguit — atque Graecas liturgias si Deiparae conceptionis dogma dogmaticis formulis apprimè expressum non inveniamus, num inde deducendum id a Christiana traditione esse ignoratum? Nonne eadem de aliis Christianae doctrinae propriis ac necessariis dogmatibus repeti possunt, quae, ex traditione hausta, a Conciliis rata atque declarata dogmaticis definitionibus deinde sunt? Graecorum Patres « absolutam Mariae impeccabilitatem » testantur, per quam Deipara non praeter naturam, non praeter homines, sed praeter ipsos angelos posita sit. Num re « impeccabilitas » haec sine originalis peccati exemptione mente concipi potest? Maria vel a minimis venialibus culpis immunis est; purissima, sanctissima est, non quidem ex eo quum in homine usus rationis incipit, sed a primo existentiae suae momento. Quum itaque nullum veniale aut mortale peccatum in utero matris suae in Maria comprehendi liceat, plane inferendum est Graecae Ecclesiae Patres aperte, quamquam implice, Immaculatae Virginis conceptionis dogma professos esse, quum eam electam creaturam celebraverint ne momentum quidem temporis Satanae dominatum passam, neque culpa cuiusvis flatu unquam tactam, ita ut *veritas promissa, vera iustitia inter homines, virgo atque vitis, germen atque paradus semper virescens, decus nostri generis semper nitens, immaculatum Dei domicilium exstiterit et omni tempore gratiam Spiritus Sancti habuerit*. Quum autem Spiritus Sanctus in anima culpa foedata minime cohabitaret, si Mariae anima plenitudinis donorum Spiritus Sancti particeps omni tempore fuit, necessario concludendum est ipsam omni tempore fuisse purissimam, id est a conceptione sua immaculatam.

Hisce exquisitis rationibus, quas ad specimen resumpsimus, Marinus Patavio respondit, qui, licet Patrum eruditione insignis, ab itinere longe aberravit, verbis Graecorum Patrum vim demonstrativam pro catholico dogmate denegans.

Ut in unum de Marinii recenti opere iudicia colligamus, agnoscere placet in hoc libro et pretiosa tum patristica tum dogmatica collectanea, et perfectum theologiae commentarium et pietatis studium in auctore vehementissimum.

I. F.

Dantis Aligherii Opera omnia epica et lyrica germanice conversa per RICHARDUM ZOOZMANN. (Friburgi in Brisgovia apud Herder, 1908. — 4 vol. in 12°).

Principem poetarum italorum, Dantem Aligherium, cum omnes quidem gentes, tum imprimis Germani praecipuo semper in honore habuerunt. Quae res in Germania vel ex eo patet, quod, superiore saeculo, *Divinam Comoediam* metricè verterunt scriptores germanici ad minus viginti.

Ceteros tamen interpretes, peritorum iudicio, longe nunc superavit Richardus Zoozman. Qui, quum aliquot ante annos Lipsiae edidisset egregias versiones a viris doctissimis impense laudatas, iis nondum contentus, aliam mox aggressus est interpretationem, numeris omnibus absolutam, quae typis impressa Herderianis, nuperrime in lucem prodiit. Nec *Divinam* tantum *Comoediam*, sed cetera quoque Dantis carmina interpres germanice reddidit, addito quidem italico textu, et eodem usus versuum genere eodemque versiculorum numero atque ipse poeta Florentinus.

Tanta autem fide suum interpres opus absolvit, ut nullam alicuius momenti vocem, quae in italico textu legatur, ipse omiserit; neque ullam etiam addiderit, quae in eodem textu originali implice saltem non reperiatur. Praeterea singulis generatim versiculis, aut certe cuilibet versiculorum triadi ea adamussim inseruit cogitata, quae ipse Dantes inse-

imponendus, ut item facile concludas, difficultates, easdemque non parvi momenti, ad scopum consequendum esse adhuc superandas.

Quod si ad Bulgaros nos convertamus, eos quoque audiemus cum Turcis compositionem pertractare, incertis tamen neque satis definitis eiusdem pacificae compositionis rationibus.

Bellogradi denique et apud Nigri Montis principem moerens animus protestationibus revelatur, quibus — id saltem sperant — ceteri populi commoveantur; qui contra palam demonstrant se minime passuros Europae pacem ab iisdem turbari. Ceterum si Serbi, vel non ignorantes nulli efficaci auxilio sese confidere posse, moturi sint bellum, ecquid utilitatis facinus hoc erit ipsis allaturum?

Mauritana res.

Incertus Mauritanae rei status. Muley Afid enim, qui Rabat petiturus erat ut antiqua illa Abd-el-Azis fratris arce potiretur, Fez urbem contra minime reliquit, unde vectigalium augmentum dicitur subditis omnibus imposuisse hosque inde valde ipsi iratos esse. Fama etiam manavit, Muley Mohamed, tertium regalis familiae fratrem, qui pariter, uti in superiore numero diximus, ad imperium nitebatur, veneno fuisse necatum.

Ex Perside.

Graviora ex Perside referuntur. « Constitutionalistis » qui dicuntur, quique seditionem Tabris in urbe, in religione Aserteidschan, moverunt, Ispahanenses accesserunt. Itaque huius civitatis gubernator ab officio remotus est, quum tamen is iussis parere minime paratus sit. Bellum igitur civile praesentitur, Russiaeque et Angliae interventus.

PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS

In **Chilensi republica** novum administrorum collegium sic constitutum: Eduardus Charme internis rebus praefectus; Raphael Balmaceda exteris, cultui et coloniis; Aloisius Devoto quaestor aerarii; Georgius Hannens iustitiae et publicae institutionis praeses; Ilarius Zanartù bellicae ac navali rei praepositus; Emmanuel autem Espinosa Jara industriae publicisque operibus.

In **Gallia** comitia ad senatores eligendos favorabilia gubernio cesserunt: Antoninus Dubost patrum coetus praeses iterum est renunciatus.

In **Germania** de laborum sodalitiis, uti ipsorum participes tum heri tum opifices fiant, rogatio legis oblata.

In **Italia** uterque coetus extra ordinem convenit ut commemorato tristi illi infortunio, quod Sicula et Calabria regio perpressae sunt, opportunis legibus remedium tantae iacturae afferret.

In **Russia** rogatio legis de mortis poena abolenda reiecta est. Navalis rei praefectus ob varias incusationes suae administrationi inlatas a munere abdicavit.

In **Suedia** coetus sessiones regali oratione resumptae, pollensque publicae pecuniae status recognitus.

In **Turcarum imperio** publicus coetus laboribus manus admovit. Administrorum primus Kiamil Pacha civilis rei statum tum intra imperii fines tum apud externos fuse, sobrie, plerisque approbantibus exposuit.

PER ORBEM

Die XXI mens. Decembris M DCCC VIII Cairo in urbe novum Aegyptiorum athenaeum sollemni ritu inauguratur.

— d. XXII Iberniae ad inferum litus *Irada* navis ponto submergitur. Navarcha et viatores plures vitam misere amittunt.

— d. XXV Lutetiae Parisiorum civis quidam « nationalistarum » factione Fallières, reipublicae praesidem, publice offendit.

— d. XXVI Santi Iacobi in Chilensi urbe coram civitatis praeside doctrinae conventus « panamericanus » incipit.

— d. XXVIII immanis terrae motus Italas urbes Messanam et Rhegium lateque oppida circum evertit. Ruinis obruti cives ad ducentorum millium numerum computantur.

— d. XXIX Italiae rex et regina ad loca terrae motu vastata opem ipsi laturo proficiscuntur.

— d. XXXI Messanam Gallica classis appellit, ut cum Russica et Anglica, quae illic forte erant, urbis ruinae aliquo modo succurrat.

Die I mens. Ianuarii M DCCC IX Margarita, Italorum regis mater, Neapolim tenet vulneratos a Calabro atque Siculo infortunio ibi receptos visitatura.

— d. V ad Laudem Pompeiam ex vaporitraharam occursum viatores plures vulnera perpetiuntur.

Bukarestina princeps regalis foemina filiolum parit. Ad Mukden in Mandehouria militum rebellio fit, quam vi a gubernio reprimi oportet.

— d. VII per foedus, cui et Nordicae Americae civitates et Columbiana accedunt, status Panamensis libertas recognoscitur.

[2] AEGYPTII - CAROLI M. ROSINII Comoedia

Recognovit I. F.

Cur. Tuus sum ego. Dic confidenter, si quid velis.

San. Animum tuum novi, novi ingenium tuum.

Me totum tibi trado, atque istum, quem conspicias,

Iuvenulum. Cur. Quis est? San. Meus amicissimus,

Quem diligo ut fratrem, Charinum nomine.

Cur. Charine, salve. Char. Di te omnes, Curculio,

Iuvent, in quo nostras (1) spes collocavimus.

Cur. Quantum est in me situm, roga, iube, impera.

Char. Dic, Sannio, in quo res statu nostrae sient.

Cur. Audacter loquere. San. Quin etiam audacissime

Tua fretus bonitate: omnem igitur rem tene.

Optimus hic adolescentulus, et frugi bonae,

Quicum semper consuetudo mihi fuit,

Heu quam severum, et inclementem, et sordidum

Senem, est nactus patrem, qui nil humanitus,

Neque ut decuit animum iuvenuli,

Cotidie, si quid minimum peccasset miser,

Accusans, increpans, obiurgans acriter,

Dictis, pugnis, verberibus mulctabat male.

Adhaec parvus nimio plus, ac sordidus

Suum male fraudabat genium, sic saepius

Esuriales indicebat (2) domesticis

Ferias; ludos vero, et quae fert pueritia,

Apage ab illa domo: neque in foro, neque in

Via cum aequalibus sermones exequi

Dabatur. Et eo res rediit: iuvenulus

Saepe et graviter eadem patiendō victus est;

Atque, ut male mulcatus asellus depellere

Gravem contendit sarcinam, ornavit fugam;

Conrasit noctu, quidquid obvium fuit,

Atque domo excessit peregre, opem implorans meam.

Tum ego, quid facerem? amiculum destituerem?

Non meus is mos: huc ergo eduxi clanculum,

Ubi putabam te inventurum, Curculio,

Qui nostris in angustiis succurreres.

Qui vir sies, novi: tu prora et puppis es.

Tenes tunc? Cur. Teneo iam; sed quantum, dic mihi,

Habet (1) in peculio? San. Quantum? Ne hilum quidem.

Cur. Quo id pacto? San. Hoc nempe pacto. Cur. An non

[modo domum

Compilasse fugientem dixit? San. Quid putas?

Quod surripere vigilantissimo seni

Licuit, diebus quindecim, ex quo ambo absumus

Domo extorres patria, defluxit illico;

Ambo proin sumus redacti ad incitas.

(1) Manibus complectens Curculionis manus.

(2) Manu famem indicans.

(1) Latus tangens adolescentis.

(Pergit in pag. seq.).

DESCLÉE ET SOCII - EDITORES PONTIFICII

ROMAE — Piazza Grazioli, palazzo Doria — ROMAE

(700)

Liber Usualis Missae*pro Dominicis et Festis duplicibus**cum Cantu Gregoriano**ad exemplar Editionis Vaticanae**concinnatus**et rythmicis signis a Solesmensibus Monachis**diligenter ornatum*♦ Vol. in-18 const. pag. 1086, ven. **lib. 3** - Tela coop. **lib. 4.** ♦

ruerat; quin etiam singulas triades iisdem vocibus et exorditur et plerumque concludit. Ac fidelitatem hanc extrinsecam et veluti materiale, plus etiam nobilitat fides illa intimior, quae eosdem animi sensus ac motus in lectore aliam excitat, quos lector italicus experiri consuevit; ita ut Dantis spiritus modo vehemens et acer, modo lenis ac blandus, nunc irae, nunc misericordiae plenus, in suum videatur transiisse interpretem.

Id vero praestare clarissimus auctor nequaquam potuisset, nisi, una ex parte, diuturna meditatione Dantis cogitata penitus ac medullitus penetrasset et in suum quodammodo infudisset animum; et nisi, altera ex parte, thesaurum ille germanicae linguae, tota qua pollet amplitudine ac profunditate, vasta teneret mente ac tenaci memoria.

Accedunt Operi adnotationes iustae brevitatis, quae veluti facies obscuriora quaedam loca illustrant. Menda typographica nec in italico nec in germanico textu ulla reperiuntur; charta optima est et typi nitidissimi, uti volumina omnia, quae e praelis Herderianis prodire solent.

F. X. R.

R. P. PLACIDUS T. LUGANO O. S. B. dono nobis misit volumen a se conscriptum de historia Congregationis Camaldulensis Eremitarum Montis Coronae, quod specimen est proximae editionis librorum ad historiam Benedictinam spectantium, et nos magna cum voluptate legimus. S. Romualdi enim comitatus, B. Pauli Iustiniani vita, eremiticae regulae vices spiritum illum, non quidem terrenum, paulatim infundunt, unde eremitae Montis Coronae informantur, qui omne studium conferunt ut in dies ad vitae perfectionem propius accedant.

Clarissimo sint igitur scriptori pro meritis gratulationes; sintque etiam typographicae officinae Sublacensi, nuper a Benedictinis restitutae, quae opus de quo agimus splendida veste ornavit.

M. A. F. HOLMES ex Macedone in Civ. Foed. Am. Septentrionem quem inter socios habemus, pro sua humanitate nobis tradidit tum Acta academiae internationalis pro lingua universali, tum ipsius universalis linguae vocabularium cum Anglica versione. Est hoc procul dubio magni ingenii labor.... quem tamen concelebrare non possumus nos, qui universorum sermonem — doctorum saltem virorum — latinum esse debere acriter tamdiu contendimus.

A. L.

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

Socios et lectores admonere iuvat, libros recens editos atque ad nos missos ut in *Vox Urbis* eorum notitia detur, apud administratorem nostrum, nisi contra aperte declaretur, minime venundari. Si quis igitur alterum eorum sibi cupiat, petat necesse est ab editore, quem semper indicamus.

MONS. NICCOLÒ MARINI. *L'Immacolata Concezione di Maria Vergine e la Chiesa Greca Ortodossa dissidente*. — Romae, ex off. Salvucci, 1908.

W. SCOTT PALMER. *La Chiesa e l'uomo moderno*. — Traduzione dall'inglese di F. M. — Augustae Taurinorum, Mediolani et Romae edit. fratres Bocca, 1909. (Ven. lib. 3).

CARD. ENRICO NEWMAN. *Il Papa, il Sillabo e l'Infallibilità Papale*, ossia Lotte d'altri tempi oggi rinatate e rigogliose. Traduzione con Introduzione e Note del Prof. Domenico Battaini — Indidem. (Ven. lib. 4).

CAN. DOTT. PROF. MARCO BELLÌ. *Magia e pregiudizi nelle tragedie di Seneca*. — Venetiis apud Venetum Institutum Artium Graphicarum, 1908.

The Story of Daphnis and Chloe a Greek Pastoral by Longus edited with text, introduction, translation and notes by Y. D. LOWE M. A. — Cambridge edit. Deighton Bell. and Co., 1908.

PUJIA A. *Preludi e accordi (1881-1908)*. — Romae edit. Desclée et Soc., 1908. (Ven. lib. 2,50).

GASPARRI A. *Manuale Liturgicum ad recte redigendum Kalendarium Ecclesiasticum pro quolibet anno iuxta Rubricas Breviaril et Missalis Romani et novissima SS. Rituum Congregationis decreta*. — Indidem. (Ven. lib. 3).

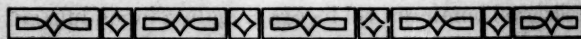
TOURNEBIZE F. *Dal dubbio alla fede*. — Indidem. (Ven. lib. 0,60).

MARTIN E. *San Leone IX (1002-1054)*. — Indidem. (Ven. lib. 2).

CHAIGNON P., S. I. *Compendi delle meditazioni per i sacerdoti con aggiunta di nuove meditazioni ed altre appendici*. — Indidem. (Ven. lib. 4,50).

P. F. BENASSI O. C. *Praeludium philosophicum-theologicum, seu brevissima quaedam praecepta ad philosophicas et theologicas dissertationes rite elaborandas. Ac scholasticae disputationis methodus*. — Indidem. (Ven. lib. 2).

L. MACINAI S. I. *Ascetica. Le devozioni: II. Maria Santissima; considerazioni e documenti*. — Indidem. (Ven. lib. 1,20).

AENIGMATA

I.

Dulcis odor nemoris flamma fumoque fatigor:
Et placet hoc Superis medios quod mittor in ignes,
Cum mihi peccandi vitium natura negarit.

II.

Sunt geminae germanae, harum alteram et altera gignit,
Perque vices sic fit filia nata parens.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet opus, cui titulus:

VINCENTII LANFRANCHI
DE ORATORIBUS ROMANIS ACROASIS.

Aenigmata an. XI, n. XI proposita his respondent:

1) Arca Noetica; 2) Cor-nix.

Ea rite soluta miserunt:

Max. Wronski, Nova Vies Narodowa. — Petrus Tergestinus — Alf. Martinez, Badaioio. — Guidus Guidasci, Mantiana. — Guil. Schmidt, Londino. — F. Arneri, Mediolano. — Lod. Dubois, Massilia. — Alex. P. Gest, Trentonio. — Fr. Xav. Ghion, Ostunio. — Mich. Hebers, Neo-Eboraco. — Ios. Büttgens, Sutrio. — Guil. Schenz, Ratisbona. — F. Guerra, Aletio. — Rich. Brondel, Brugis. — Rich. Müller, Berolino. — Ios. Martins, Philadelphia. — Iac. Cordara, Parentio. — Vinc. Starace, Neapoli. — Mercky, Bellemagny.

Sortitus est praemium:

MAXIMILIANUS WRONSKI,

ad quem missa est I. B. FRANCISCA comoedia latinis versibus scripta, cui titulus:

SATURIO.

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS COMMENTARII VOX URBIS IN AN. MDCCCCIX

Pretium annuae subnotationis est in Italia Libell. 6

ubique extra Italiam Libell. 9

(Doll. 1,80; Sh. 7; Mark. 7; Rubl. 4; Coron. 9)

recto tramite mittendum

ad ARISTIDEM LEONORI Equitem

Commentarii "Vox Urbis", possessorem et administratorem

ROMAM, Piazza del Gesù, 48

Praemia sociis constituta:

Ex subnotatoribus quisque numisma, iubente Centrali Consilio ad Pii X P. M. Iubilaeum Sacerdotale celebrandum expresse cusum et extra commercium habitum, dono accipiet.

Novi subnotatores singuli praeterea *Vox Urbis* kalendario fruuntur, quod socii, qui iam superioribus annis habuerunt, obtinere simul poterunt, dummodo subnotationis pretio lib. 0,25 ad diribitorii expensas resarciendas addiderint.

Qui socium novum acquisiverit unum, eiusque subnotationis pretium cum suo miserit, gratis accipiet Caesaris Tiratelli tabulam metr. 0,60 \times 0,40 a celeberrimo Urbano S. Michaelis hospitio splendide caelatam, baptismalem pompam in Campania referentem. — Ab hoc tamen et sequentibus praemiis bibliopolae excipiuntur.

Qui socios novos acquisiverit duos ut supra, horologium sibi habebit in Germanicis officinis ad Roskopfii rationem nobis fabricatum.

Qui socios novos acquisiverit tres eorumque subnotationis pretium miserit, a pretio suo solvendo eximetur.

Qui socios novos viginti quinque coegerit ante Iulium mensem, dimidiatum pretium itineris habebit ab Italiae finibus Romam usque, atque inde in discessionis Italicam stationem, secunda, prouti vocant, ferriveharum classi usus.

Qui socios novos coegerit quinquaginta, uti supra, eodem itinere gratis omnino gaudebit.

Char. Et ni adearris cito, fame peribimus (1).
 Cur. O factum bene! Nunc triplex ieiunantium
 Facta est societas. San. Quid ais nunc, Curculio?
 Cur. Id nempe aio, ieiunium cum esurie
 Coivisse hodie. San. Ladis nos, Curculio.
 Cur. Lado? Utinam luderem. Credas mihi, Sannio,
 Annona oh! quantum heic cara est; passim esuriunt.
 Annam ieiuniosorem, neque magis
 Fame effertam vidi unquam; frustra obambulant
 Parasiti in compitis; nemo vocat, respicit
 Nemo, nec ridiculos faciunt terentii:
 Vae, quae sunt verba sine penu, et pecunia.
 Char. Sic nos alienigenas destituis? nec piget
 Te nostri, qui in te spes omnes locavimus? (2)
 Cur. Piget equidem, Charine, quod male admodum
 Locaris, et aquam e sicco quaeras pumice.
 Char. Heu me miserum! Ea quomodo spes, qua lactaveras,
 Evanuit, Sannio. Ea amicorum optimum,
 Curtianumque, quem nobis praesto fore
 Confidebas. Atque ego merito plector, patrem
 Qui decorens factos annectatus fui
 Amicos. Elae, elae, quo vertar miser?
 San. Andis', Curculio, ut me castigat hic poer,
 Quippe tuo ingenio, ac virtuti confiderim?
 Cur. Miseret me vestri, aeque ac mei; at non suppetit,
 Quo pacto volis optular: aqua haeret mihi.

(Ad praeterea numerum).

(1) Circulatio rer.

(2) Esurientes famelicis liquitur, et iustus calidius Sannioque.

Epistolarum commercium

Cl. v. P. IP.... — Scriptum ex Brasilia sero nimis
 accepimus, quam ut in hoc fasciculo vulgari possemus. Itaque,
 in proximum numerum. — Interea ex hisce Americanis re-
 gionibus novos subnotatores expectamus.

Cl. v. IAC. TAS...., **Tarnoduri**. — Accepimus, tibi que
 gratias habemus.

Cl. v. MAX. WRO...., **ap. Lobrowiam**. — Narratiuncula
 suo tempore inter *locos* referetur.

Cl. v. IOS. WAB...., **Varsaviae Polon.** — Scripta illius
 generis non magni momenti nobis videntur. Atque ex figu-
 ris etiam difficultates oboriuntur.

Cl. v. VIN. ST...., **Neapoli**. — Ad maiora animum
 nunc ille intendit, quam ut nos diutius curet!...

Cl. v. PETRO TERGESTINO. — Aditus ergo ad istum
 hominem tam difficilis est?

Cl. v. PHIL. NER...., **Novocomi**. — De scripto dicas, et
 cacophaton proculdubio ipse adnotabis.

Cl. v. A. HAB...., **Modling**. — Litteras tuas statim ad-
 ministratori tradidi. Ante diem XVII proximi mens. Februarii
 scriptum de terrae motibus quod pollicitus es, prima saltem
 ex parte mittas.

A SECRETIS.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Pacis, Phil. Cuggiani.

HOROLOGIUM

ad Roskopfi rationem
 in quanticis Officiis sollicitum

sociisque Commentarii *Vox Urbis*
 qui subnotatores novos
 acquisiverint duos
praemio constitutum

NUMISMA

iubente Consilio Centrali
 ad
 Pii PP. X Sacerd. Jubilaeum
 celebrandum
 expressè descriptum et casum

sociisque singulis Commentarii *VOX URBIS* dono concessum

CAESARIS TIRATELLI tabula
 baptismalem pompam in Campania referens (metr. 0,60 X 0,40)
 sociis omnibus qui novum unum acquisiverint
 gratuito donatur.

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS COMMENTARII VOX URBIS IN AN. MDCCCCIX

Pretium annuae subnotationis est in Italia Libell. 6

ubique extra Italiam Libell. 9

(Doll. 1,80; Sh. 7; Mark. 7; Rubl. 4; Coron. 9)

recto tramite mittendum

ad ARISTIDEM LEONORI Equitem

Commentarii "Vox Urbis", possessorem et administratorem

ROMAM, Piazza del Gesù, 48

Praemia sociis constituta:

Ex subnotatoribus quisque numisma, iubente Centrali Consilio ad Pii X P. M. Iubilaeum Sacerdotale celebrandum expresse cusum et extra commercium habitum, dono accipiet.

Novi subnotatores singuli praeterea *Vox Urbis* calendario fruuntur, quod socii, qui iam superioribus annis habuerunt, obtinere simul poterunt, dummodo subnotationis pretio lib. 0,25 ad diribitorii expensas resarciendas addiderint.

Qui socium novum acquisiverit unum, eiusque subnotationis pretium cum suo miserit, gratis accipiet Caesaris Tiratelli tabulam metr. $0,60 \times 0,40$ a celeberrimo Urbano S. Michaelis hospitio splendide caelatam, baptismalem pompam in Campania referentem. — Ab hoc tamen et sequentibus praemiis bibliopolae excipiuntur.

Qui socios novos acquisiverit duos ut supra, horologium sibi habebit in Germanicis officinis ad Roskopfii rationem nobis fabricatum.

Qui socios novos acquisiverit tres eorumque subnotationis pretium miserit, a pretio suo solvendo eximetur.

Qui socios novos viginti quinque coegerit ante Iulium mensem, dimidiatum pretium itineris habebit ab Italiae finibus Romam usque, atque inde in discessionis Italicam stationem, secunda, prouti vocant, ferriveharum classi usus.

Qui socios novos coegerit quinquaginta, uti supra, eodem itinere gratis omnino gaudebit.

Char. Et ni adcurris cito, fame peribimus (1).
 Cur. O factum bene! Nunc triplex ieiunantium
 Facta est societas. San. Quid ais nunc, Curculio?
 Cur. Id nempe aio, ieiunium cum esurie
 Coivisse hodie. San. Ludis nos, Curculio.
 Cur. Ludo? Utinam luderem. Credas mihi, Sannio,
 Annona oh! quantum heic cara est; passim esuriunt.
 Annum ieiuniosiores, neque magis
 Fame effertum vidi unquam; frustra obambulant
 Parasiti in compitis; nemo vocat, respicit
 Nemo, nec ridiculos faciunt teruncii:
 Vae, quibus sunt verba sine penu, et pecunia.
 Char. Sic nos alienigenas destituis? nec piget
 Te nostri, qui in te spes omnes locavimus? (2)
 Cur. Piget equidem, Charine, quod male admodum
 Locaris, et aquam e sicco quaeras pumice.
 Char. Heu me miserum! En quomodo spes, qua lactaveras,
 Evanuit, Sannio. En amicorum optimum,
 Certissimumque, quem nobis praesto fore
 Confidebas. Atque ego merito plector, patrem
 Qui deserens fictos assectatus fui
 Amicos. Eheu, eheu, quo vertar miser?
 San. Audin', Curculio, ut me castigat hic puer,
 Quippe tuo ingenio, ac virtuti confiderim?
 Cur. Miseret me vestri, aequae ac mei; at non suppetit,
 Quo pacto vobis opituler: aqua haeret mihi.

(Ad proximum numerum).

(1) Concitata voce.

(2) Lacrymas fundens loquitur, et iratus adversus Sannionem.

Epistolarum commercium

Cl. v. P. IP.... — Scriptum ex Brasilia sero nimis
 accepimus, quam ut in hoc fasciculo vulgari possemus. Itaque,
 in proximum numerum. — Interea ex hisce Americanis re-
 gionibus novos subnotatores exspectamus.

Cl. v. IAC. TAS...., **Turnoduri**. — Accepimus, tibi que
 gratias habemus.

Cl. v. MAX. WRO...., **ap. Lobzowium**. — Narratiuncula
 suo tempore inter *locos* referetur.

Cl. v. IOS. WAB...., **Varsaviae Polon.** — Scripta illius
 generis non magni momenti nobis videntur. Atque ex figu-
 ris etiam difficultates oboriuntur.

Cl. v. VIN. ST...., **Neapoli**. — Ad maiora animum
 nunc ille intendit, quam ut nos diutius curet!...

Cl. v. PETRO TERGESTINO. — Aditus ergo ad istum
 hominem tam difficilis est?

Cl. v. PHIL. NER....; **Novocomi**. — De scripto dicas, et
 cacophonon proculdubio ipse adnotabis.

Cl. v. A. HAB...., **Modling**. — Litteras tuas statim ad-
 ministratori tradidi. Ante diem xvii proximi mens. Februarii
 scriptum de terrae motibus quod pollicitus es, prima saltem
 ex parte mittas.

A SECRETIS.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Pacis, Phil. Cuggiani.

HOROLOGIUM

ad Roskopli rationem
 in germanicis officinis fabricatum

sociisque Commentarii *Vox Urbis*
 qui subnotatores novos
 acquisiverint duos
praemio constitutum

NUMISMA

iubente Consilio Centrali
 ad
 Pii PP. X Sacerd. Jubileum
 celebrandum
 expresse descriptum et causum

sociisque singulis Commentarii *VOX URBIS* dono concessum

CAESARIS TIRATELLI tabula
 baptismalem pompam in Campania referens (metr. 0,60 X 0,40)
 sociis omnibus qui novum unum acquisiverint
 gratuito donatur.